

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПІЛЮКОВ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 343.977

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ЕКСПЕРТНИХ
ПІДРОЗДІЛАХ МВС УКРАЇНИ**

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
оперативно-розшукова діяльність

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидага юридичних наук

Київ – 2009

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Київському національному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор
Лук'янчиков Євген Дмитрович,
Київський національний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
Клименко Ніна Іванівна,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
професор кафедри криміналістики

кандидат юридичних наук, доцент
Хахановський Валерій Георгійович,
Київський національний університет внутрішніх справ,
начальник кафедри інформаційних технологій

Захист відбудеться "19" лютого 2010 р. о 14.00 години на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.007.05 у Київському національному університеті внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, Солом'янська площа, 1

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Київського національного університету внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, Солом'янська площа, 1

Автореферат розіслано "19" лютого 2010 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.Д. Удалова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Широке застосування у наукових розробках і практичній діяльності експертів сучасних методів і засобів дослідження, проникнення ідей математики, кібернетики та інших складових інформаційно-технологічної інфраструктури сучасного суспільства, активне використання теоретичних положень теорії моделювання, системно-структурного аналізу, алгоритмів, оптимального управління, штучного інтелекту формують нові підходи щодо вирішення як практичних, так і теоретичних проблем судово-експертної діяльності.

Зазначені тенденції відносяться і до судової експертизи – як однієї із форм використання спеціальних знань у розкритті злочинів. Так, у 2008 році в Україні зареєстровано 384424 злочинів. Експертними підрозділами МВС України проведено 208500 експертиз, що сприяло розкриттю 166302 злочинів – 43,3%.

Автоматизація і комп'ютеризація експертної діяльності базується на створенні, запровадженні й ефективному використанні нових інформаційних технологій, автоматизованих робочих місць за напрямками експертних досліджень, сучасних автоматизованих інформаційно-пошукових систем для ведення та формування криміналістичних обліків, інформаційно-аналітичного забезпечення, та підготовка для них прикладних програм.

На сьогодні не вироблено єдиного комплексного підходу до організації інформатизації судово-експертної діяльності. Відсутня методологія здійснення експертних досліджень, ведення криміналістичних обліків, інформаційно-аналітичного забезпечення управління експертними підрозділами за допомогою інформаційних систем.

Слід зазначити, що на монографічному рівні питання створення та функціонування інформаційних систем в експертних підрозділах у такій постановці раніше не розроблялися. Звичайно, автором використовувалась певна наукова література, детальний огляд якої викладений у роботі. Але в цих джерелах висвітлювали переважно розрізнені інженерно-технологічні, виробничі, соціальні, психологічні, організаційні, кримінально-правові та інші питання. Суто криміналістичні проблеми частково висвітлювались лише у загальному плані та у зв'язку з окремими видами експертної діяльності.

З огляду на поставлену мету автор скористався результатами фундаментальних досліджень з проблематики використання досягнень науково-технічного прогресу у кримінальному судочинстві, інформатизації судово-експертної діяльності, що містяться у розробках зарубіжних та вітчизняних науковців: Т. В. Аверьянцовой, Ю. П. Алєніна, Л. С. Ароцкера, А. Ф. Аубакірова, В. П. Бахіна, Р. С. Белкіна, К. І. Бєлякова, П. Д. Біленчука, С. Ф. Бичкової, В. В. Бірюкова, А. І. Вінберга, М. С. Вертузєва, В. І. Галагана, В. Г. Гончаренка, Г. І. Грамовича, Г. Л. Грановського, А. В. Дулова, Л. Г. Еджубова, О. О. Ейсмана, В. А. Журавля, А. В. Іщенко, І. О. Ієрусалимова, Н. І. Клименко, Р. А. Каложного, В. О. Коновалової, В. С. Кузьмічова, І. П. Красока, В. К. Лисиченка, В. Г. Лукашевича, Є. Д. Лук'янчикова, Д. Я. Мірського, В. С. Митричева,

З. С. Меленевської, М. С. Польового, О. Р. Росинської, О. О. Садченка, М. В. Салтєвського, М. Я. Сега, І. Я. Фридмана, В. Г. Хахановського, С. І. Цеткова, М. Я. Швєца, В. Ю. Шєзигька та інших вчених.

Віддаючи належне науковому рівню і ступеню розробленості проблем інформатизації експертних підрозділів, слід визнати, що дослідження вчених в основному проводились у двох напрямках: а) загальні питання використання електронно-обчислювальних машин як засобу експертних досліджень; б) з'ясування процесуальної сутності експертизи, яка проходила за допомогою електронно-обчислювальної машини.

Недостатність комплексного дослідження засобів сприйняття, збереження, обробки, передачі інформації, які об'єднані в єдину систему, відсутність розробок щодо проєктування, створення інформаційних систем, удосконалення діяльності на основі їх використання в судовій експертизі, слабка координація діяльності у вирішенні наукових і практичних проблем залишається і не дозволяє поки вирішити методологічні проблеми пізнавальних процедур експерта на основі інформаційних технологій.

Таким чином, практична актуальність і недостатня наукова розробка вищезазначених проблем зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до Закону України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 р.р." від 09.01.2007 № 537-V, Комплексної програми профілактики злочинності на 2007-2009 р.р., затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2006 № 1767, Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" на 2006-2010 рр., затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 № 1153, розділу 2 "Концепції реформування наукової та науково-технічної діяльності в системі правоохоронних органів" затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 № 649-р, наказу МВС України "Про затвердження пріоритетних напрямків наукових та дисертаційних досліджень, які потребують першочергового розроблення і впровадження в практичну діяльність в роботу органів внутрішніх справ на період 2004-2009 рр." від 05.07.2004 № 755, а також щорічних планів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Київського національного університету внутрішніх справ, плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт кафедри криміналістичних експертиз Київського національного університету внутрішніх справ та включено до переліку тем дисертаційних досліджень Управління координації та планування наукових досліджень Академії правових наук України за 2003 рік № 833.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретичних, методичних і організаційно-практичних положень створення, запровадження і використання автоматизованих інформаційних систем для інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності, яке б відповідало усому комплексу вимог і завдань, що покладатимуться на експертну службу.

Реалізації поставленої мети сприяло вирішення таких завдань:

- встановити загальнонаукові передумови і методологічне значення використання в судово-експертній практиці методів, прийомів, засобів кіберетики, теорій інформації, електронно-обчислювальної техніки;
- узагальнити існуючі погляди вчених у науковій літературі щодо питання "інформація", "інформаційні системи", дати їх характеристику;
- визначити проблеми та спрогнозувати перспективи створення інформаційних систем для підрозділів експертної служби МВС України;
- висвітлити мету, загальні принципи та технологію створення автоматизованих інформаційних систем;

- визначити роль та можливості інформаційних систем у структурі типової експертної методики;
- обґрунтувати можливості створення автоматизованого обліку різних об'єктів;

- визначити теоретичні і практичні питання інформаційно-аналітичного забезпечення управління експертними підрозділами;
- висвітлити аналітичну роботу експертних підрозділів, сформулювати її характеристики;

- визначити основні напрями використання інформаційних систем у судово-експертній діяльності та розробити пропозиції щодо їх вдосконалення.

Об'єкт дослідження – закономірності збирання, систематизації, аналізу, збереження і використання криміналістичної інформації за допомогою автоматизованих інформаційних систем.

Предмет дослідження – використання інформаційних систем в експертних підрозділах МВС України.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становлять принципи й наукові категорії теорії пізнання соціальних явищ, закономірностей їх розвитку, що дозволило поглибити і розкрити природу нових можливостей інформаційних систем, їх властивостей і значення для вирішення певних завдань. Використовувались загальнонаукові методи, зокрема: *історичний* – дозволив дослідити процеси створення інформаційних систем, розкрити їх сутність та обґрунтувати необхідність їх спеціального наукового дослідження; виділити і дати характеристику етапам розвитку довідково-інформаційного забезпечення розкриття і розслідування злочинів (*підрозділи 1.2; 1.3*); *логічний* – уможливив визначення окремих ключових категорій і понять, виявлення як зовнішніх (поверхневих), так і внутрішніх (глибинних) зв'язків спеціальних, техніко-інформаційних і правових явищ (*підрозділи 1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3*); *статистичний* – дозволив дослідити основні результати діяльності експертної служби МВС України, стан експертного і техніко-криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів, характер, види й тенденції розвитку судових експертиз (*підрозділи 1.2; 1.3; 2.1; 2.2*); *структурно-функціональний* – дав можливість визначити співвідношення і відповідність засобів, методів і методик здійснення судово-експертної діяльності з характером завдань, які стоять перед експертною службою (*підрозділи 1.3; 2.1; 2.2; 2.3*); *соціологічний* – уможливив вивчення

широкого спектру думок практичних працівників стосовно проблем, що досліджуються (*підрозділи 1.3; 2.1; 2.2; 2.3*); науково-методичний – забезпечив дослідження процесу інформатизації експертної практики, який висвітлено у вітчизняній і закордонній літературі (*підрозділи 1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 2.2*).

Емпіричну базу дослідження склали статистичні звіти Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України за 2000-2008 р.р., узагальнення експертної практики за 2000-2008 р.р., 250 архівних експертних проваджень, результати анкетування 350 експертів щодо проблем інформатизації судово-експертної діяльності в Тернопільській, Хмельницькій, Київській областях та м. Києві.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першою в Україні спробою визначити на монографічному рівні наукові підходи до створення і використання інформаційних систем в експертних підрозділах. У роботі обґрунтовано низку концептуальних положень і висновків, що належать до теорії судової експертизи, криміналістики і інформатики та методологічних засад інформаційного забезпечення й удосконалення кібернетичних засобів і методів у судово-експертній діяльності, а саме:

вперше:

обґрунтовано положення про те, що інформаційні системи розглядаються як спеціальні засоби експертизи і ніякого обмеження щодо застосування їх закон не передбачає, а використання інформаційних систем в судово-експертній діяльності це процес застосування спеціальних знань;

доведено що, спеціаліст, який обслуговує ЕОМ, вирішує типові завдання на основі типової програми, здійснює ввід інформації в базу даних, декодує отримані результати, він є технічним помічником експерта і учасником експертизи в процесуальному розумінні не являється;

визначено, що запровадження інформаційних систем в судово-експертну діяльність здійснюється на трьох рівнях: а) використання готових, які пропонує ринок, як спеціального призначення, так і загального користування. В експертній службі МВС України вони складають 36,5 %; б) модернізація наявних інформаційних технологій з урахуванням специфіки завдань, які вирішуються за допомогою судової експертизи. В загальному експертному провадженні вони складають 53,5 %; в) розробка спеціальних інформаційних систем, основною сферою використання яких є експертизи підвищеної складності. Як правило, експертна установа є не розробником цих систем, а лише користувачем (складають 10,0 %);

розроблено тактичні прийоми, технічні засоби і методи вилучення, обробки, систематизації і збереження інформації, отриманої в процесі техніко-криміналістичного забезпечення оглядів місць подій, інших слідчих дій та запропоновано алгоритм її використання для інформаційного забезпечення експертної практики за допомогою інформаційної системи "АРМЕКС";

розкрито сутність поняття "інформаційно-аналітичне забезпечення" управління підрозділами експертної служби, яке являє собою функціонально та структурно виділену спеціально організовану діяльність експертної служби, що

передбачає збирання, накопичення й обробку даних, пошук й узагальнення інформації, отримання спеціальних знань, які спрямовані на якісне забезпечення управлінської діяльності на різних рівнях у структурі експертної служби МВС України;

розроблено та впроваджено в практичну діяльність мобільний програмно-апаратний комплекс "МКС-1", як автоматизоване робоче місце експерта, що забезпечує в польових умовах отримання та обробку відео та фотоніформації, сканування слідів вилучених з місць подій, передачу їх для перевірки за регіональними і центральними обліками, визначення географічних координат та місцезнаходження на карті, прокладання маршрутів слідування, кольоровий друк необхідних графічних матеріалів;

удосконалено:

поняття "інформаційна система", яка являє собою систему, що складається з лінгвістичних і програмних засобів, інформаційного забезпечення, а також комплексу технічних засобів для автоматизації збирання, накопичення, обробки, збереження, пошуку і видачі інформації, що використовується для вирішення завдань судово-експертної діяльності;

класифікацію інформаційних систем. Зокрема, визначено, що їх видовий поділ зумовлений існуючим у цьому структурному підрозділі відповідних функцій і завдань. Запропоновано ввести у науковий обіг такі підстави класифікації: а) за вихідною інформацією; б) за прикладним значенням; в) за рівнем автоматизації процесів управління; г) за режимом роботи; д) за критерієм смислової відповідності; е) за типом інформаційно-пошукової мови; є) за організацією часткового масиву; ж) за масштабом поширення;

процедуру сертифікації комп'ютерних програм, модернізованих чи спеціально розроблених, що використовуються в експертній службі, яка полягає у створенні міжвідомчого центру алгоритмів і програм судової експертизи, основними завданнями якого можуть бути: а) організація проведення експертиз і процедури прийому, розроблених програмних засобів; б) фонування програмних засобів і компілектація центру відповідними фахівцями; в) інформування експертних установ про розробку програмних продуктів; г) випуск інформаційних матеріалів про існуючі, удосконалені та розроблені програмні продукти;

дістало подальшого розвитку положення про те, що:

створення інформаційних систем засновано на відповідних принципах, які дають змогу використовувати тнізовані проектні рішення, уніфіковані методи і засоби при підготовці проєктних матеріалів, стандартизувати підходи під час проєктування окремих елементів системи, методи автоматизації ведення проєктних робіт з використанням персональних ЕОМ;

з огляду на структуру інформаційної системи, під якою розуміють характеристику її внутрішнього стану, опис постійних зв'язків між її елементами, запропоновано поділити структурні елементи, які входять до складу інформаційної системи на: а) функції інформаційної системи; б) компоненти інформаційної системи.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість роботи вбачається, насамперед, в тому, що вона використовується для оптимізації інформаційного та аналітичного забезпечення судово-експертної діяльності, підвищення повноти і об'єктивності експертних досліджень та ефективності функціонування криміналістичних об'єктів.

Положення та висновки, викладені в дисертації, використовуються:

у *кратичній діяльності* з інформаційно-аналітичного забезпечення судово-експертної діяльності – до ДНДЕКЦ МВС України автором направлені методичні рекомендації щодо запровадження в експертну практику інформаційної системи “АРМЕКС” та мобільного програмно-апаратного комплексу “МКС-1” (Акт впровадження ДНДЕКЦ МВС України від 10.02.2009 № 19/942; свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 29264);

у *навчальному процесі* при підготовці курсантів і слухачів експертно-криміналістичної спеціалізації, при написанні програм і лекцій зі спеціальних курсів “Інформаційні технології в експертних дослідженнях”, “Дослідження інформаційних об'єктів і систем”, навчально-методичного комплексу зі спеціального курсу “Ідентифікація особи за ознаками зовнішності”. Результати дисертації впроваджені в навчальний процес кафедр криміналістичних експертиз та інформаційних технологій Київського національного університету внутрішніх справ (Акт впровадження КНУВС від 15.04.2009);

у *науково-дослідній роботі* при розробці алгоритмів вирішення учбових завдань та підготовці технічних завдань і відповідних інформаційно-довідкових матеріалів для створення навчальних інформаційно-довідкових програм “Робоче місце експерта з балістичних досліджень”, “Робоче місце експерта з почеркознавчих досліджень”, “Робоче місце експерта з досліджень холодної зброї” (Акт впровадження КНУВС від 15.04.2009).

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, що складають наукову новизну, є результатом самостійної роботи автора. Наукові ідеї та розробки, які належать співавторам опублікованих праць, у дисертаційному дослідженні не використовувались. У монографії “Інформаційна діяльність в правознавстві” автором обґрунтовано поняття інформація, що використовується в експертно-криміналістичній діяльності. У статті “Комп'ютерне графічне моделювання як один із способів визначення швидкості загальмованого транспортного засобу при перетині ділянок з різним коефіцієнтом зчеплення шин з дорожнім покриттям” здобувачем запропоновано способи визначення гальмівного шляху транспортного засобу. У статті “Автоматизація відеотек та фотооб'єктів за допомогою програмних та апаратних засобів” автором розкрито питання використання відеотек в розкритті злочинів. У статті “Використання інформаційних систем при проведенні судово-балістичних досліджень” здобувачем запропоновано методику дослідження балістичних об'єктів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження доповідались на засіданні кафедри криміналістичних експертиз ННІПСК КНУВС, опубліковані та оприлюднені на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах та “круглих столах”: “Проблеми

організації та взаємодії ДНДЕКЦ МВС України і кафедри криміналістичних експертиз НАВСУ при підготовці спеціалістів експертних організацій для МВС” (м. Київ, 12.03.2002); “Інформатизація експертних підрозділів МВС України” (м. Київ, 11.10.2003); “Техническая экспертиза документов: проблемы и развитие” (м. Київ, 20-21.10.2005); “Спеціальна техніка у правоохоронній діяльності” (м. Київ, 22-23.11.2005); “Нормативно-правове забезпечення судової експертизи” (м. Київ, 01.04.2009).

Публікації. Основні положення дисертації оприлюднені в 7 наукових статтях у фахових виданнях, затверджених ВАК України, 2-х тезах матеріалів конференцій та 1 монографії.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, що включають сім підрозділів, висновків, восьми додатків на 31 сторінці, списку використаних джерел (264 найменування). Повний обсяг дисертації становить 257 сторінок, з них загальний обсяг тексту – 196 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, сутність і стан наукової розробки проблеми, зв'язок з науковими програмами, планами та темами, визначається об'єкт і предмет, мета і завдання дисертаційної роботи, методи дослідження, формуються основні теоретичні положення, які обумовлюють наукову новизну, зазначається практичне значення одержаних результатів, наводяться дані про їх апробацію, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 “Інформаційні системи в судово-експертній діяльності” складається з трьох підрозділів. У розділі досліджуються актуальні питання, пов'язані з загальнонауковими аспектами теорії інформації, інформаційними потребами і попитом на інформаційні ресурси в судово-експертних дослідженнях; організаційно-методичні питання створення інформаційних систем.

У **підрозділі 1.1 “Інформація та інформаційні процеси у структурі судово-експертної діяльності”** розкривається сутність інформації та інформаційних процесів. Розглянуто два підходи до визначення інформації як в загальнонауковому, так і в спеціальному розумінні: а) атрибутивний (Н. Вінер, А.П. Єршов, А.Д. Урсул, В.А. Штоф); б) функціонально-кібернетичний (В.М. Глушков, Р. Карнап, А.Н. Колмагоров, І.Б. Новік, Г.А. Югай) з його різновидами, підкреслюється при цьому їх відмінність.

Одним із перших, хто дав визначення інформації, враховуючи проблеми, що виникли у світі, був американський математик Н. Вінер. На його думку, інформація – це визначення змісту, одержаного із зовнішнього світу в процесі нашого пристосування до нього і пристосування до нього наших почуттів. Процес одержання, використання інформації є процесом нашого пристосування до вищадковостей зовнішнього середовища і нашої життєдіяльності в зовнішньому середовищі. За змістом таке визначення відображає лише одну сторону інформації, не розкриває повністю її сутності.

Дисертант аналізує процес подальшого дослідження змісту інформації з точки зору загальних законів філософії і робить висновок, що тільки філософська категорія відображення дозволила пізнати природу сутності інформації.

Інформація і відображення розглядаються як єдине ціле, при цьому інформація виступає як засіб організованості і впорядкованості відображення, а управління – як процес упорядкування системи та упорядкованості відображення.

Характеризуючи інформаційно-пізнавальну сутність судово-експертної діяльності, дисертант розглядає поняття “інформація в правовій сфері”. Як правило, це поняття плувається з позиції конкретної соціальної галузі, при цьому, концентрація уваги зосереджується на окремих аспектах його змісту. Поняття “інформація” ототожнюють з поняттям “дані”, “відомості”, “повідомлення”, “знання” тощо. Завдяки цьому підходу з’являються такі поняття, як “правова”, “юрідична” (Р.А. Сафаров), “судова” (Г.А. Самойлов), “доказова” та “орієнтувача” (Р.С. Белкин), “криміналістична” (А.П. Пацкевич), “слідча інформація” (М.П. Яблоков) тощо.

Дисертант дотримується поглядів науковців про те, що судово-експертна діяльність це складний інформаційно-пізнавальний процес, який складається з етапів пошуку інформації, вироблення її реалізації рішень по застосуванню методів та прийомів, що взаємодіють між собою до того часу, поки злочин не буде розкрито і з’ясовано всі обставини його вчинення.

Діяльність судового експерта спрямована на дослідження матеріальних слідів злочину з метою одержання доказової інформації. Ним можуть бути виявлені та вилучені при проведенні слідчих дій (огляді, обшуку) предмети чи їх відображення (люмик, гільза, сліди рук, взуття, зламу, документи і т.п.). Інколи спеціалісту доводиться мати справу з ідеальними відображеннями (образ злочинця у свідомості потерпілого при виготовленні суб’єктивного портрету). Матеріальні та ідеальні відображення в процесі дослідження стають носіями доказової інформації у кримінальних справах. Отже, інформація у сфері судово-експертної діяльності взаємопов’язана з правовою інформацією. Виходячи з аналізу правових джерел, автор формулює визначення інформації, що використовується в експертних підрозділах – це комплекс багатосторонніх даних про факти, події і явища, які є відображенням злочинної діяльності, що містяться в матеріальних або ідеальних відображеннях, які одержані спеціалістом і використовуються для розкриття та розслідування вчиненого правопорушення.

У підрозділі 1.2. “Поняття та види інформаційних систем” на підставі вивчення наукових джерел з криміналістики, інформатики, теоретичних основ судової експертизи показано, що системний підхід до різних явищ і процесів дослідницької діяльності, збільшення обсягу інформації потребують вирішення питань про систематизоване збереження інформації.

Інформаційну систему автор визначає як систему, що складається з лінійтичних і програмних засобів, інформаційного забезпечення, а також комплексу технічних засобів для автоматизації збирання, накопичення, обробки, збереження, пошуку і видачі інформації, яка використовується для вирішення завдань судово-експертної діяльності.

Цілі створення інформаційних систем в експертних підрозділах ДНДКЦ МВС України пропонуються об’єднати в сім груп: а) прискорення обігу інформації в стислий термін; б) необхідність одночасного збереження інформації з багатьох місць подій; в) оперативне одержання результатів експертних досліджень та їх узагальнення; г) вирішення завдань з обробки великого обсягу даних; д) необхідність програмованого вирішення завдань; е) потреби в постійній реєстрації значного обсягу результатів роботи; ж) оперативна взаємодія між службами органів внутрішніх справ; з) організація централізованого збереження інформації на базі формалізованої мови, здатної здійснювати інформаційні процеси і їхнє корегування для користувача системою; с) забезпечення повною інформацією оперативно-слідчих служб.

Автор провів порівняльний аналіз інформаційних систем, що використовуються у судово-експертній діяльності та в інших сферах життєдіяльності суспільства, і визначив відмінності: а) інформаційна система експерта повинна створюватися на основі рекомендацій криміналістики, судової експертології та інших наук; б) вона повинна бути регламентована законом чи підзаконним актом; в) з метою запобігання незаконного використання відомостей цієї системи вона повинна бути технічно захищена від стороннього втручання; г) обробка відомостей у такій системі повинна відповідати завданням судово-експертного і техніко-криміналістичного забезпечення правоохоронної діяльності; д) в інформаційній системі експерта розміщують відомості про досліджувані об’єкти, банки даних, експериментальні дані, інформаційно-довідкові каталоги, алгоритми виконання завдань, інформаційні технології і такі інші.

Доводиться, що найбільш важливим для етапу формування інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності є створення логічної основи систематизації інформаційних систем, виявлення їх підсистем, складових частин, визначення їх координації і субординації на горизонтальному і вертикальному рівнях відносно багаторівневої класифікаційної конструкції, яка будується за принципом від загального – функціональності до найменш загального – складових елементів інформаційних систем.

Для кращого пізнання суті, систематизації інформаційних систем автором удосконалено їх класифікацію, підставами якої є: а) прикладне призначення; б) рівень автоматизації процесів управління; в) режим роботи; г) критерій змістової відповідності; д) тип інформативно-пошукової мови; е) організація інформаційного масиву; ж) масштаб поширення; з) вихідна інформація.

Аналізуючи практику створення і застосування інформаційних систем в експертній службі МВС України, автор з’ясував, що майже у всіх інформаційних системах виділяють два основні елементи: “функція інформаційної системи” і “компоненти інформаційної системи”.

Виходячи з аналізу практики побудови автоматизованих інформаційних систем, дисертант з’ясував психологічні принципи їх функціонування: а) задоволення пізнавальних потреб; б) збільшення творчих компонентів праці; в) можливість довільного регулювання інформаційних потоків між людиною й

ЕОМ; г) єдність принципів удосконалення автоматизованого і неавтоматизованого керування; д) забезпечення психологічної сумісності ЕОМ і користувача.

У *підрозділі 1.3 "Сучасний стан і перспективи розвитку інформаційних систем, які використовуються в судово-експертній практиці"* наголошується на передумовах використання даних інформатики і засобів комп'ютерної техніки при проведенні експертних досліджень: необхідність широкого використання математичних та статистичних методів при проведенні досліджень і формулювання висновків; застосування складних методик експертного дослідження, які опосередковані в комп'ютерних системах; необхідність швидкості отримання використання методичного і довідкового матеріалу; можливість отримання попередніх результатів експертного дослідження на основі алгоритмів, закладених в інформаційній системі, які забезпечують пізнавальну діяльність експерта; неможливість дослідження цілого ряду об'єктів судової експертизи без автоматизованої побудової моделі одного чи декількох параметрів.

Аналізуючи практику використання автоматизованих інформаційних систем в судово-експертній діяльності, автор спостерігає певні тенденції, серед яких: наявність певної кількості у всіх експертних підрозділів комп'ютерної техніки; загальне підвищення рівня комп'ютерної грамотності співробітників експертної служби; розширення переліку комп'ютеризованих інформаційних систем; поширення "теографії" використання сучасних засобів комп'ютерної техніки у діяльності всіх ланок експертної служби МВС України; розповсюдження технології безперервної обробки інформації; створення комп'ютерної мережі обміну інформацією.

Результати анкетування співробітників експертних підрозділів НДЕКЦ, як провів автор, свідчать про основні труднощі ефективного застосування ЕОМ у їхній роботі: відсутність у штатах експертних підрозділів фахівців з технічного і програмного обслуговування ЕОМ – 45,3 %; відсутність досконалих розробок програмних засобів для розв'язання завдань експертної діяльності – 36,7 %; труднощі із забезпеченням сучасними ЕОМ разом з пакетом відповідних програм – 24,2 %; неефективність організації навчання експертів, як користувачів ЕОМ – 9,4 %; недостатні знання співробітників експертних установ про можливість ЕОМ і теоретичні розробки у сфері комп'ютеризації експертної діяльності – 9,4 %; недостатня забезпеченість підрозділів засобами комп'ютерної техніки – 16,4 %.

Розділ 2 "Основні напрямки використання інформаційних систем в експертних підрозділах" складається з чотирьох підрозділів, що охоплюють чотири взаємопов'язані групи проблем: питання теорії і практики автоматизації експертних досліджень; організаційні і методичні питання забезпечення функціонування криміналістичних обліків; інформатизація управління експертними підрозділами; організаційні, технічні, процесуальні питання використання і вдосконалення методів, прийомів і засобів електронно-обчислювальної техніки при вирішенні судово-експертних завдань.

У *підрозділі 2.1. "Автоматизація проведення експертних досліджень"* розглянуті загальнонаукові передумови і показано значення використання в судовій експертизі засобів науково-технічного прогресу.

Аналізуючи сучасні можливості використання інформаційних систем, автор встановив, що: ідентифікаційні, класифікаційні і діагностичні процедури піддаються автоматизації; результати дослідження, проведеного з використанням інформаційних систем, мають об'єктивний характер; застосування кібернетичних методів викликає вплив суб'єктивного фактора при проведенні експертизи; ЕОМ виконує дослідницькі процедури значно краще, ніж експерт.

На основі наукової літератури автор формує поняття "комп'ютеризації судової експертизи" як такої, що об'єднує в єдине ціле процеси використання логіки, математичного апарату теорії інформації й інформаційних систем і комп'ютерної техніки, як технічних засобів автоматизації інформаційних процесів. Математичні методи і методи програмування в основному використовуються для створення різних систем накопичення, передачі, переробки даних на об'єктах експертного дослідження.

Здобувач доводить, що кожна експертна методика, що заснована на використанні комп'ютера, специфічна і орієнтована на дослідження різних об'єктів, всім їм притаманні загальні властивості.

У підрозділі зазначається, що інтеграція в судову експертизу нових інформаційних технологій здійснюється за декількома напрямками: а) комп'ютерна техніка використовується для автоматизації збирання і обробки експериментальних даних, які отримують експерти в процесі фізико-хімічних, ґрунтознавчих, біологічних та інших досліджень методами хроматографії, мас-спектрометрії, ультрофіолетової, інфрачервоної спектроскопії, рентгеноструктурного, рентгеноспектрального, атомного спектрального й інших видів досліджень; б) інформаційне забезпечення управлінської, наукової, дидактичної діяльності судової експертизи; в) впровадження систем аналізу зображень, що дозволяють здійснювати діагностичні й ідентифікаційні дослідження, наприклад, почеркознавчі (порівняння підписів), дактилоскопічні (порівняння слідів рук між собою і слідів з відбитками на дактилокарті), трасологічні (наприклад, по сліду взуття установити його зовнішній вигляд), балістичні, портретні (реконструкція особи по черену, фотосуміщення зображення черепа і фотографії), складання композиційних портретів ("Фоторобот") та інші. Деякі з цих систем використовуються з метою криміналістичної ресстрації; г) розробка програмних комплексів або окремих програм виконання допоміжних розрахунків за відомими формулами й алгоритмами, які необхідні, у першу чергу, в інженерно-технічних експертизах, наприклад, для моделювання умов пожежі чи вибуху з метою розрахунку кількісних процесів їхнього виникнення й розвитку, коли фізичне моделювання неможливе, а математичне – пов'язане зі складними трудомісткими розрахунками; д) розробка програмних комплексів автоматизованого вирішення експертних завдань, що включають крім чотирьох зазначених вище напрямів, ще і підготовку самого експертного висновку.

Підрозділ 2.2. "Інформаційне забезпечення функціонування криміналістичних обліків" присвячений використанню криміналістичних обліків у розкритті злочинів. Автор зазначає, що за даними НДЕКЦ МВС України тільки в 2008 році

взаємодії з іншими структурними підрозділами системи МВС та експертними установами інших відомств. Це вимагає оперативного обміну інформацією і координації їх спільних дій, особливо у галузі обміну сучасними методиками та передовим досвідом.

Повторюваність ситуацій, відносна тривалість послідовності дій спеціаліста при участі у слідчих діях, оперативно-розшукових заходах або проведенні експертиз дає можливість на основі заздалегідь описаних правил вести пошук і приймати професійно грамотні рішення. Використання типових рішень експертних завдань дозволяє автоматизувати розумовий процес, скоротити витрати часу на пошук рішень, діяти оперативно і професійно.

На думку автора, розв'язання техніко-криміналістичних проблем інформаційного забезпечення діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів МВС України спрямовано на розробку концепції побудови системи інформаційного забезпечення організації, запобігання, розкриття та розслідування злочинів саме криміналістичними засобами та методами; формування правової бази інформаційного забезпечення та захисту інформаційних фондів; розробку наукових основ впровадження сучасних інформаційних технологій в експертну практику; впровадження в навчальний процес програми підготовки експертів на базі використання автоматизованих робочих комп'ютерних місць та експертних технологій.

ВИСНОВКИ

У висновках відображені результати, що свідчать про досягнення мети дослідження та виконання всіх поставлених завдань. У ході проведеного дослідження автором розроблені наступні наукові та практичні рекомендації, які сприятимуть вирішенню проблемних питань, пов'язаних з використанням засобів автоматизації інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності.

За результатами дисертаційного дослідження сформульовано такі висновки:

1. Автоматизація і комп'ютеризація експертної діяльності базується на створенні, запровадженні і ефективному використанні нових інформаційних технологій, автоматизованих робочих місць за напрямками експертних досліджень, сучасних автоматизованих інформаційно-пошукових систем для ведення та формування криміналістичних обліків, інформаційно-аналітичного забезпечення експертної практики. Такі процеси забезпечують новий напрям в науці – криміналістична інформатика. Розробка й вдосконалення методів, засобів і прийомів криміналістичної інформатики сприятиме розвитку методології криміналістичного дослідження і створення інформаційних систем.
2. Під інформацією в судово-експертній діяльності пропонується розуміти – комплекс різносторонніх даних про обставини події на місці вчинення злочину, які є відображенням об'єктивних закономірностей матеріального світу, що містяться в матеріалах та ідеальних відображеннях, отриманих спеціалістом і застосованих в процесі розкриття і розслідування злочинів.
3. Системний підхід до різних явищ і процесів, які досліджуються експертом, збільшення обсягу інформації, яка надходить до експертної служби, потребує

вирішення питання про систематизоване накопичення, збереження і видачу інформації. У зв'язку з цим, виникає необхідність створення інформаційних систем. Входячи з поняття "інформації в судово-експертній діяльності", "інформаційна система" – це система, що складається з лінгвістичних і програмних засобів, інформаційного забезпечення, а також з комплексу технічних засобів для автоматизації збирання, накопичення, систематизації, збереження, пошуку і видачі інформації, яка використовується для вирішення завдань судово-експертної діяльності.

4. Теоретичні дослідження й аналіз практики створення і використання інформаційних систем показують, що такого роду системи повинні відповісти ряду принципів: новизни завдань; системного підходу; безпосереднього керівництва першого керівника; максимальної оптимізації проектних рішень; безперервного розвитку системи; автоматизації документообігу завдань; єдиної інформаційної бази; комплексності завдань і робочих програм; територіальності і відкритості системи; використання професійної мови; вертикальної і горизонтальної інтеграції; захищеності банків даних; погожденості пропускних можливостей окремих частин системи; слюдження первинних і машинних документів; законності.

5. Процес інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності включає кілька складових: а) визначення потреб експертної практики (встановлення, передусім, проблемних питань, що виникають у процесі дослідження різноманітних об'єктів-носіїв доказової інформації); б) встановлення особливостей слідствотворення при взаємодії різноманітних об'єктів (включаючи особливості технологічних процесів виготовлення певних виробів, товарів, матеріалів з метою встановлення ідентифікаційних чи діагностичних ознак, які можуть утворитися на різних виробках); в) розробка автоматизованих інформаційних систем дослідження певних об'єктів; г) попередня оцінка та апробація розроблених АІС; д) впровадження апробованих АІС та технологій у практику експертно-криміналістичних підрозділів.

6. Доцільність інформаційної системи визначається її інформаційними ресурсами. Для отримання первинної інформації з місць подій, її систематизації, формування баз даних розроблений метод і алгоритм вирішення завдань накопичення, систематизації, обробки, збереження, видачі і використання інформації в експертній практиці на основі використання інформаційної системи "АРМЕКС", за допомогою якої здійснюється: оперативна перевірка первинної криміналістичної інформації, отриманої експертом при участі в слідчих діях; облік, контроль за дотриманням експертних методик, якості та термінами виконання експертиз; створення регіональної електронної бази слідів, вилучених з місць нерозкритих злочинів, її використання працівниками оперативних та слідчих підрозділів; інформаційне забезпечення функціонування регіональних банків даних, які містять методики та методичні матеріали щодо виконання експертних досліджень, матеріали довідкового характеру, інформаційні картотеки та колекції; забезпечення функцій організаційно управлінського характеру – подання звітів, направлення вказівок та контроль за їх виконанням, проведеної селекторних нарад тощо.

7. Створення інформаційних систем в експертних підрозділах на основі сучасних науково-технічних засобів має на меті:

- формування інформаційного середовища, в якому фахівець може отримувати достатню інформацію для вирішення своїх функціональних завдань;
- організацію централізованого збереження інформації, з функціонуванням баз формалізованої мови, здатних здійснювати інформаційні процеси для користувачів;
- забезпечити оперативну взаємодію між підрозділами експертної служби при наявності локальних інформаційно-обчислювальних мереж;
- удосконалити криміналістичну і оперативну техніку за рахунок запровадження в практику роботи експертних підрозділів сучасних технологій збирання, обробки і аналізу криміналістичної інформації;
- забезпечувати ефективну і своєчасну перевірку інформації за криміналістичними обліками;
- підвищувати якість, ефективність, оперативність експертних досліджень за рахунок своєчасного інформаційного забезпечення;
- оптимізувати процес експертного дослідження.

8. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління підрозділами експертної служби МВС України можна визначити як функціонально та структурно виділену спеціально організовану діяльність експертної служби, що передбачає збирання, накопичення й обробку даних; пошук, аналіз і узагальнення інформації та отримання спеціальних знань, спрямовану на якісне забезпечення управлінської діяльності на різних рівнях у структурі Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.

9. В нормативних актах необхідно визначити правове положення банків і баз даних, регламентувати порядок доступу, встановити порядок системних перевірок дотримання норм про допуск, регламентувати відповідальність користувачів за їх недотримання.

10. Основними напрямками інформаційно-аналітичної роботи в підрозділах експертної служби є:

- інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-службової діяльності;
- інформування органів державної влади про результати та проблеми експертного забезпечення досудового слідства, техніко-криміналістичного забезпечення слідчих дій і оперативно-розшукових заходів;
- розробка, впровадження й експлуатація інформаційних систем типу "АРМЕКС".

11. Інформаційні системи експертної служби є засобом забезпечення виконання завдань та підвищення ефективності діяльності інформаційно-аналітичного підрозділу, судово-експертного та техніко-криміналістичного забезпечення із запобігання, виявлення, розкриття і розслідування злочинів та інших правопорушень, науково-дослідної роботи. Користування, впровадження і розвиток інформаційних систем передбачає послідовне визначення змісту необхідної інформації, розробку і застосування ефективних інформаційних

технологій, методів і процедур інтелектуальної обробки даних, підтримку і розвиток баз даних і знань експертних систем.

12. Визначення шляхів удосконалення інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності, зумовлює проведення сергіфікації програм, які застосовуються при функціонуванні інформаційних систем, для чого пропонується створення міжвідомчого центру алгоритмів та програм судової експертизи.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Пілюков Ю. О. Інформаційна діяльність в правознавстві. Монографія / П. Д. Біленчук, О. В. Кравчук, В. Б. Міщенко, Ю. О. Пілюков. – К.: Наука і життя, 2007. – 244 с.
2. Пілюков Ю. О. Комп'ютерне графічне моделювання як один із способів визначення швидкості загальмованого транспортного засобу при перетині ділянок з різним коефіцієнтом зчеплення шин з дорожнім покриттям / Ю. О. Пілюков, Ю. Д. Бодоряк // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: "Чайка", 2005. – № 2(4). – С. 119 – 122.
3. Пілюков Ю. О. Автоматизація відеосек та фотообліків за допомогою програмних та апаратних засобів / Ю. О. Пілюков, С. А. Поліщук // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: "Чайка", 2005. – № 2(4). – С. 145 – 149.
4. Пілюков Ю. О. Варіанти автоматизації інформаційно-аналітичної роботи в експертних підрозділах МВС України / Ю. О. Пілюков // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2006. – № 1(5). – С. 144 – 148.
5. Пілюков Ю. О. Використання інформаційних систем при проведенні судово-балістичних досліджень / Ю. О. Пілюков, В. Б. Беях // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2006. – № 2(6). – С. 88 – 96.
6. Пілюков Ю. О. Використання цифрових фотоапаратів в експертній практиці. Критерії вибору і технічна відповідність / Ю. О. Пілюков, С. А. Поліщук, В. Б. Беях // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2007. – № 1(7). – С. 152 – 159.
7. Пілюков Ю. О. Створення і функціонування автоматизованої інформаційної системи "АРМЕКС" / Ю. О. Пілюков // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: Вид. Дім "Ін Юре", 2008. – № 2(10). – К., 2008. – С. 160 – 167.
8. Пілюков Ю. О. Використання інформаційно-аналітичних систем у випробувальних лабораторіях експертної служби МВС України в процесі впровадження системи управління якістю відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO/IEC 17025/Ю. О. Пілюков // Криміналістичний вісник : наук.-практ. зб. / ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС. – К.: Вид. Ін Юре, 2009. – № 2(12). – К., 2009. – С. 73 – 76.

9. Пілюков Ю. О. Удосконалення роботи з криміналістичними обліками на базі інформаційних технологій / Ю. О. Пілюков // Спеціальна техніка у правоохоронній діяльності : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22-23 листоп. 2005 р.). – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. – С. 242 – 248.

10. Пілюков Ю. О. Використання сучасних технічних засобів при дослідженні документів / Ю. О. Пілюков // Техніческа експертиза документів : проблеми і розвиток : сб. матер. междунар. науч.-практ. конф. (Київ, 20-21 октяб. 2005 г.). – К. : ИПЦ МВД України, 2006. – С. 305 – 310.

АНОТАЦІЯ

Пілюков Ю.О. Використання інформаційних систем в експертних підрозділах МВС України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Київський національний університет внутрішніх справ. – Київ, 2009.

Дисертація присвячена правовим, організаційним і техніко-криміналістичним проблемам інформаційного забезпечення судово-експертної діяльності на сучасному етапі її розвитку. Проаналізовано визначення поняття інформації в науковій літературі, розглянуто сучасний стан та види інформаційних систем, сформульовано їх поняття, визначена структура інформаційних систем. Розкрито інформаційну структуру експертних підрозділів. Розглянуто сучасний стан та перспективи розвитку інформаційних технологій в судово-експертній діяльності. Окреслені техніко-криміналістичні проблеми інформаційного забезпечення діяльності експертної служби. На основі результатів проведеного узагальнення статистичних даних та матеріалів експертної практики, анкетування експертів-криміналістів, аналізу сучасної судової практики та літературних джерел визначені основні напрями використання інформаційних систем в експертних підрозділах. Досліджено теоретичні і прикладні питання інформаційно-аналітичного забезпечення управління експертними підрозділами.

Ключові слова: автоматизовані інформаційні системи, бази даних, інформаційно-пошукові системи, експертні системи, автоматизована система обробки даних, автоматизоване робоче місце експерта, програмно-апаратний комплекс, автоматизована система експертних досліджень, інформаційно-аналітична робота, програмне забезпечення.

АННОТАЦИЯ

Пилуков Ю.А. Использование информационных систем в экспертных подразделениях МВД Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная

экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Киевский национальный университет внутренних дел. – Киев, 2009.

Диссертация посвящена правовым, организационным и технико-криминалистическим проблемам информационного обеспечения судебно-экспертной деятельности на современном этапе ее развития.

В работе рассматриваются точки зрения ученых, дается авторское определение “информации”, “информации в экспертных подразделениях”, “информационной структуры судебно-экспертной деятельности”. Проведен анализ проблем информационного обеспечения судебно-экспертной деятельности. Изучены общенаучные предпосылки и методологическое значение использования в судебно-экспертной деятельности методов, приемов и средств кибернетики, теории информации, электронно-вычислительной техники.

Правовые и организационно-методические вопросы использования средств кибернетики и полученных данных судебно-экспертной деятельности охватывают две взаимосвязанные группы проблем: вопросы теории и практики судебной экспертизы и организационно-методические и процессуальные вопросы использования методов, приемов и средств вычислительной техники при решении судебно-экспертных задач.

Определены и разработаны пути наиболее перспективных направлений и научных основ (формы, принципы, цели, объем информации, технологии ее накопления, хранения, наполнения) создания автоматизированных систем.

Характеризуются организационные, методические и технико-криминалистические основы создания автоматизированных информационных систем, методика формирования криминалистических учетов с помощью информационных систем, приемы и методы получения первичной информации при осмотре места происшествия.

На основе результатов проведенного обобщения статистических данных и материалов экспертной практики определены направления использования информационных систем в экспертных подразделениях. Проанализировано информационно-аналитическое управление экспертными подразделениями, информационное обеспечение функционирования криминалистических учетов, автоматизация проведения экспертных исследований.

В работе обосновывается позиция диссертанта, согласно которой информационные системы должны рассматриваться в качестве специальных средств типовой методики судебной экспертизы.

Рассмотрены перспективные направления в области средств информационных технологий, использование и внедрение их в экспертную практику.

В диссертации разработаны научно обоснованные предложения по совершенствованию законодательства, регламентирующего судебно-экспертную деятельность.

Ключевые слова: автоматизированные информационные системы, базы данных, информационно-поисковые системы, экспертные системы, автоматизированная система обработки данных, автоматизированное рабочее место

эксперта, программно-аппаратный комплекс, автоматизированная система экспертных исследований, информационно-аналитическая работа, программное обеспечение.

SUMMARY

Pilyukov Y.O. Application of Information Systems in Forensic Science Service Subdivisions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. – Manuscript.

Dissertation for a degree candidate of legal sciences in specialty 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Inquiry; Operative-Investigative Activities. – Kyiv National University of Internal Affairs. – Kyiv, 2009.

The thesis is dedicated to the legal, organizational, technical and criminalistics problems of Information Technologies Application for forensic science examination at its present stage. The author performs the analysis of definition contents 'Information Systems' in scientific literature, reviews the types of Information Systems and their current state, formulates the concepts of Information Systems, defines their structure. The information structure of Forensic Science Service subdivisions is exposed. The present state and prospects for the implementation and development of information technologies in the activity of Forensic Science Service are considered. There are revealed and substantiated technical and criminalistics problems of Information Technologies Application for forensic science examination. The main orientations of Information Systems application in Forensic Science Service subdivisions are determined on the basis of obtained data summarizing and materials of forensic science practice, the analysis of practice in Forensic Science Service and Justice, forensic science experts' questionnaires and literature sources. Theoretical and applied science issues concerning the information and analytic maintenance in administration of Forensic Science Service subdivisions are researched.

Key words: automatic information systems, database, information researching systems, forensic science examination systems, automatic data summarization, automatic expert's working place, computer control and apparatus complex, automatic forensic science investigation system, information and analytic work, software.

Підписано до друку 28.12.2009 р. Формат 60x90/16.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.
Тираж 100. Зам. 48.

«Видавництво "Науковий світ"»
Свідцтво ДК № 249 від 16.11.2000 р.
м. Київ, вул. Боженка, 17, оф. 414.
200-87-13, 200-87-15, 8-050-525-88-77